

НЕБО — ЙОГО СТИХІЯ!..

Квасилівець Микола Коваль — ветеран військової служби, бойовий льотчик, переможець найпрестижнішого військового авіашоу «Ейр-Татту-96». Свого часу його ім'я не сходило зі шпальт провідних газет. Однак, до світового визнання він ішов досить довго, при цьому сьорбнувши добрий кіш лиха...

Із мрії по життю

Улітку ще зовсім юний Миколка любив босоніж пробігтися знайомими стежками — зелені луки поблизу бабусиноного хутора радували дитячу душу гарними краєвидами та чудовим запахом трав. Тут, неподалік села Милятин Острозького району, хлопчина проводив літні канікули. Одно-го разу Микола, як це часто бувало, випасав на лузі домашню живність. Вітерець шелестів листям кущів, скубали травичку гусенята, а пастушок занурився у свої думки. Незабаром йти до школи, то ж тут було що обміркувати. Раптово тишу природної ідилії порушив досі незнайомий Миколі звук. Із кожною секундою він наростав, і ось над горизонтом з'явився величезний залізний «птаха». Микола, поглядом прикипівши до літака, захоплено його розглядав. За кілька хвилин машина зникла за обрієм, а хлопець стояв наче вкопаний, стискаючи різку в руках.

— Бабусю, бабусю! — гукав до старенької Микола, повернувшись з лугу додому. — Я коли виросту, то льотчиком стану!

Із того дня мрія підкорити небо й пішла з ним життям. За багато років він не зрадив їй, і на другий день після шкільного випускного Микола Коваль уже стояв навпроти входу до Чернігівського вищого військового авіаційного училища. І хоча батьки спочатку не розділяли мрії сина стати льотчиком, усе ж змушені були з цим змиритися.

Навчання давалося Миколі Ковалю легко. На випускних екзаменах, перебуваючи за штурвалом крилатої машини, йому вдалося вразити професійністю навіть маршала авіації Івана Кожедуба — тричі Героя Радянського Союзу. Тоді Микола Коваль виконував льотне завдання наче справжній ас.

Після училища довелося багато літати, військова служба вимагала удосконалення. А далі була Афганська війна...

На волосині від смерті

Воїни-інтернаціоналісти свій час перебування в Афгані рахують не за роками. Кожен скаже, скільки днів провів на чужині, назве точну дату перетину кордонів. Микола Коваль перебував у Афганістані 732 дні. За цей період здійснив 948 вильотів, провів у небі 1500 годин. Бувало завдання вибирав собі сам. На літаку-розвіднику СУ-17 фотографував «схованки» душманів, на Мі-8 із рятувальною групою шукав підбиті в горах літаки і вертольоти, рятував пілотів і борттехніків, які потрапили в біду. На АН-26 доставляв вантажі у розкидані по Афганістану радянські військові гарнізони, на СУ-25 штурмував ворожі укріплення.

Дякувати Богу, з того пекла повернувся живим. Однак спогади тривожать полковника й досі... Багатох друзів втратив на тій нікому непотрібній війні. Та й самому смерть неодноразово заглядала у вічі. Однак невидимий Ангел-охоронець постійно рятував у останній момент.

...«907-й, гориш!», — почув у навушниках слова пілота, що йшов у «спарці», бойовий льотчик Микола Коваль після того, як його літак сильно струсонувло. Праве крило осяяло полум'ям. Ма-

шина втрачала висоту, заклонило механізм бомбоутримувачів, тому шість тонн бомб скинути не вдалося, і смертельна вага тягла залізного «птаха» додолу.

А тут зупинився правий двигун, і літак почало «вести» вбік — та ще й до пакистанського кордону, де чекали пакистанські винищувачі F-16...

Невже це кінець? У цей момент Микола Коваль згадав рідних. Перед очима постали втомлені працюю батько з матір'ю, що за тисячі кілометрів у рідній домівці чекали на сина.

«Ні! Сьогодні не загину!», — зібрався з силами повітряний ас і повів машину на посадку — прямий відрізок дороги Тані-Хост.

Шасі не випустилися, й стомлений залізний «птаха», упавши на «живит», скрегочучи, потягнувся по піску. Коли зупинився, пілот ледь встиг відбігти від палаючої машини, як почали вибухати боеприпаси.

До бази 180 кілометрів, навкруги каміння та пісок. Як дістатися до своїх? Вороги, напевно, бачили, де впав підбитий радянський літак, тому незабаром будуть тут. «Живим душманам не здамся!» — зціпив зуби льотчик. І тут почув звук лопастей вертольотів, що наближалися із-за обрію. Пілот відразу зрозумів, що це пошуково-рятувальна група, яка прибула йому на поміч. Щоб його помітили, він швидко рвонув шнурок сигнального патрона. Вже за кілька хвилин Микола Коваль сидів у кабіні гелікоптера та думав над тим, що сталося. «Все ж ми побачимося тату й мамо», — посміхнувся про себе.

Повітряний король

Після проголошення незалежності України, Микола Коваль був уже відомим льотчиком. Не вперше показував свою майстерність на різних військових змаганнях. Підкоряв небо над США та Канадою, Ізраїлем та Великобританією. Саме на території туманного Альбіону й настав зоряний час нашого пілота.

У липні 1996 року делегація Військово-Повітряних Сил України вперше взяла участь у одному з найпрестижніших військових авіашоу «Ейр-Татту-96» у Великобританії. Це була посправжньому зоряна пора для Миколи Ковалья.

(Продовження на 4-й стор.)

НЕБО — ЙОГО СТИХІЯ!..

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

На тогочасне 25-річчя авіашоу завітала сама королева Великобританії **Єлизавета II**.

Програму показового виступу **Микола Коваль** відпрацював в Україні десятки разів, досконало знав виконання всіх маневрів. За сім хвилин виступу пілот українського винищувача показав 28 фігур. Та таких, що у всіх аж дух захоплювало! Ніхто з суддів не бачив досі подібного!

На цьому шоу **Микола Коваль** став першим серед льотчиків із 42 країн володарем перехідного призу «Суперкороль повітряного простору». Навіть британська королева, перебуваючи під враженнями побаченого, вручаючи приз переможцю, не стрималася й обняла **Миколу Ковалья**.

Досі ніхто з українських льотчиків не отримував престижного звання «Суперкороль повітряного простору», яке свого часу виборов **Микола Коваль**. Він був одним з тих, завдяки кому в перші роки незалежності України громадяни багатьох країн світу дізналися про існування нашої держави.

Нині **Микола Коваль** мешкає у Квасиліві, живе своїм звичайним життям. А у Великій Британії на авіаційному показі «Ейр-Татту» в найпрестижнішій номінації щорічно вручають перехідний приз «Король неба», на якому викарбовано: «1996 рік – полковник **Микола Коваль**, Військово-Повітряні Сили України».

Олександр ЛІФУН

Фото з архіву **Миколи Ковалья**